

Útbúgvingarstuðulin:

Rætt at broyta, men hvussu er ivasamt

Tað er semja um, at útbúgvingarstuðulsskipanin skal broytast, men tað er ikki semja um hvussu hetta skal gerast. Hetta kom fram á pallborðsfundinum, sum trý politisk ungmanna-feløg skipaðu fyri í Útvarphøllini hóskvøldið. MFS og LFÚ eru ímóti at stuðulin til tey undir 18 verður strikaður

SVEINUR POULSEN

Føroyska útbúgvingarstuðulsskipanin er 10 ár í ár.

Tær broytingar, sum eru gjørdar í skipanini, hava allar verið tann skeiva vegin fyri tey lesandi.

Upphæddirnar minkaðu bæði í 89/90 og í 90/91, so ístaðin fyri at fáa 29.412 fáa tey nú 26.471. Hetta er ein lækking uppá uml. 10% og verður prístalsbroyingin roknað uppí, so vísir tað seg, at keyptorkn hjá teimum lesandi er lækkað við heili 44,6%. Síðan 1991 eru upphæddirnar ikki broyttar.

Eilíf Samuelsen setti ein bólk at arbeiða við uppskotið til dagføring av stuðuls-lóggávuni, og hósdagin varð uppskotið lagt fyri tingið.

Í hesum sambandi skipaðu Sosialistiskt Ungmannafelag, Unga Sjálfstýrið og Ungmannafelagið Samband fyri pallborðsfundi í útvarphøllini hóskvøldið.

Í panelinum sótu John Rajani, formaður í arbeiðsbólkinum og leiðari á stuð-

ulstovninum, Páll Isholm, limur í arbeiðsbólkinum, Rói Jacobsen, formaður í LFÚ og Flovin Eidesgaard, fyrrv. formaður í MFS.

Lesandi eru illa fyri

John Rajani legði fyri og greiddi frá arbeiðnum hjá arbeiðsbólkinum. Hann segði m. a., at arbeiðsbólkinurin hevði staðfest, at tey lesandi í Føroyum eru munandi verri fyri enn í grannalondum okkara.

Tey lesandi, í Føroyum, fáa 2.000 krónur um mánaðin og kunnu harafturat lána 1.000 krónur.

Av hesari upphædd skulu tey gjalda húsaleiga, bókur, mat og klæði. Og tá vit kenna húsaleiguprisirnar í Havn, so er greitt, at har er ikki nógv at liva fyri.

John Rajani staðfesti eisini, at tey lesandi fáa munandi minni útgjöldið, enn tey fingi, um tey vóru undir Almennastovni ella ALS.

Hann greiddi eisini frá teimum broytingum, sum verða gjørdar í skipanini.

Lesandi undir 18 eru undir foreldranna forsyrgjara-

skyldu, og tiskil eiga foreldrinna at syrgja fyri peningi til teirra livikostnað, segði hann.

Í løtuni fáa lesandi undir 18, 609 kr. um mánaðin, men eftir uppskotinum verður hetta strikað.

Í staðin verður latin ein iskoyttistúðul til undirvísingartilfar, sum svarar til kr. 2.000 um árið. Tey sum verða noyðd at flyta til útbúgvingarstaðið, fáa so ein bústaðarstuðul, sum svarar til kostnaðin fyri eitt kamar.

Hinvegin var arbeiðsbólkinurin komin til ta niðurstøðu, at stuðulin til lesandi yvir 18 skal hækkað so mikið, at tey kunnu liva av honum.

Uppskotið hjá arbeiðsbólkinum er tí, at stuðulin verður hækkaður til 3.000 um mánaðin og at lestrarlánið verður hækkað til 2.000 krónur um mánaðin.

Lestrarfeløgini ósamd við arbeiðsbólkin

Umboðini fyri lestrarfeløgini, Flovin Eidesgaard og Rói Jacobsen gjørdur vart við, at teir ikki taka undir við uppskotinum, sum tað

Upphæddir eftir verandi skipan

Mánaðarligt útgjald 12 mánaðir	Ungdómsútbúgving Heimabúg.	Útibúg.	Hægri útbúgving Heimabúg.	Útibúg.
Undir 18	609	1369	609	1369
Yvir 18	1445	2206	1445	2206

Upphæddir eftir uppskotinum hjá arbeiðsbólkinum

Mánaðarligt útgjald 11 mánaðir *	Ungdómsútbúgving Heimabúg.	Útibúg.	Hægri útbúgving Heimabúg.	Útibúg.
Undir 18	0	1200	0	1200
Yvir 18	2000	3000	3000	3000

Upphæddir eftir uppskotinum hjá LFÚ og MFS

Mánaðarligt útgjald 12 mánaðir	Ungdómsútbúgving Heimabúg.	Útibúg.	Hægri útbúgving Heimabúg.	Útibúg.
Undir 18	915	1830	1275	2190
Yvir 18	1190	2650	1550	3010

* uppskotið hjá arbeiðsbólkinum byggir á 11 mánaðar, ístaðin fyri 12. Tað merkir, at lesandi ongan stuðul fáa í juli mánaða.

Talvan omanfyri vísir hvussu nógv stuðul tey lesandi fáa nú, hvussu nógv tey fáa um uppskotið verður samtykt óbroytt og hvussu nógv tey fáa um uppskotið hjá LFÚ og MFS varð samtykt.

sær út nú.

Teir gjørdur vart við, at teirra uppskot var gjørt eftir sama figgiarkarmi, sum tað hjá arbeiðsbólkinum, og tí heldur ikki er tað, sum teir kundu ynskt, men uppskot teirra er meira solidariskt enn tað hjá stuðulsbólkinum.

Flovin Eidesgaard segði millum annað, at tankin um at foreldrin hava forsyrgjara-skyldu fyri teimum sum ikki eru 18 ár, er idealist-

iskur og óveruligur.

Eisini segði hann, at lestrarfeløgini í teirra uppskotið høvdu minkað um munin millum lesandi undir 18 og yvir 18, men samstundis gjørt ein nýggjan mun millum miðnámsútbúgvingar og hægri útbúgvingar.

Orsøkina til hetta segði Flovin Eidesgaard verða, at ikki kann roknað verða, at Landsstýrið gongur við til, at økja játtanina meir enn

tað, sum arbeiðsbólkinurin hevur skotið upp.

Bæði lestrarfeløgini og arbeiðsbólkinurin vóru samd um, at ein einföld skipan skal varveitast.

Danska skipanin sum vit ofta nýta sum sammetingargrundarlag er nógv torførari at skilja, bæði fyri tey sum umsita hana og fyri tey lesandi, og tí skulu vit sleppa undan.

Fimm politikarar vóru møttir. Teir komu tá fudurin var byrjaður, og fóru áðrenn hann endaði. Eilíf Samuelsen hevur lestrarstuðulin sum málspæki, og hann varð sitandi

Hvar vóru politikararnir?

Tað møttu bert fimm politikarar til fundin hóskvøldið. Teir umboðaðu fjóra flokkar. Allir tóku teir orðið og lovaðu, at geva málinum góða viðgerð á tingið

SVEINUR POULSEN

Lestrarstuðulin er eitt mál, sum hevur stóran týdning fyri tey lesandi, men tað sær ikki út til, at politisku flokkarnir leggja líka nógv í tað.

Fýra flokkar »útmerk-aðu« seg við slett ikki at møta vort fundin.

Teir, sum vóru møttir, høvdu allir orðið. Teir lov-

aðu allir at geva uppskoti- num góða viðgerð í tinginum og í nevnd.

Politikararnir vóru tó eitt sindur ósamdir um, hvørt hetta uppskotið var frægasta loysnin.

Jóannes Eidesgaard segði, at tað var gott at lestrarstuðulin nú endiliga var tikið fram aftur, tí broytingar vóru tiltrondar.

Hann segði, at vit skuldu

halda fast við eina einfalda skipan, og eina so reina skipan sum gjørligt.

Hann segði, at Landsstýrið heldur skal veita teimum lesandi frikort, heldur enn iskoyttistúðul til ferðing.

Jóannes Eidesgaard nart eisini við spurningum um lesandi við børnum.

Arbeiðsbólkinurin hevur ikki givið teimum pláss í nýggju lógini, og Jóannes

held, at teir høvdu gjørt rætt.

Jóannes Eidesgaard sigur, at hesi skulu fáa eina veiting frá almannaeverkinum ístaðin.

Eisini segði Jóannes Eidesgaard, at tað eftir hansara meting er skeivt, at tey lesandi bert skulu fáa stuðul í 11 mánaðir.

Tað, at lesa, er eitt fulltíðarstarv og tí skulu tey fáa stuðul í 12 mánaðir.

Lesandi fáa ikki frítíðarløn av lestrarstuðlinum og tí kann tað tykja seggið, at tey bert skulu fáa stuðul í 11 mánaðir.

Jóannes Eidesgaard setti eisini spurnartekin við upphæddina, sum arbeiðsbólkinurin hevði sett til leiguútreiðslur.

Hann spurdi, um tað var nógv mikið, tí tað kostar ikki so lítið at leiga eitt kamar í Havn.

Bjarni Djurholm, sum er formaður í Mentunarnevndini hjá Løgtinginum tók eisini orðið.

Hann gav Jóannes rætt í spurninginum um børn hjá lesandi.

Bjarni heldur eisini tað er rættast at hesi fáa veiting eftir almannaalóggávuni í staðin.

Men hann var ikki samdur við Jóannes í spurninginum um leiguútreiðslur.

Bjarni Djurholm segði, at man skal verða varin við at seta hesa upphædd ov høgt, tí einasta úrslitið verður at

leiguprisurin veksur

– Og hann er nógv høgur, sum hann er, segði Bjarni Djurholm.

Tørvsmetingar

Helena Dam á Neystabø segði, at tað eftir hennara meting ikki er rætt, uttan víðari, at taka stuðulin frá teimum lesandi.

Hon heldur at tað má metast í hvørjum einstøkum føri, hvørt tað er rætt at veita teimum stuðul.

Hon nam eisini við at tað er ein samfelagsskylda at familjan tekur sær av teimum undir 18, og segði at tað eru ikki øll, sum hava orkuna.

Eisini Marita Petersen nam við henda spurning. Hon heldur at stuðulin til lesandi undir 18, skal verða ásettur eftir inntøkuni hjá foreldrunum.

Tí, segði hon, tað er stórir munur á inntøkunum, alt eftir um foreldrin búa í Havn ella á bygd.

Tað er øllum kunnugt at tey, sum búa á bygd hava lægri inntøku, enn tey sum búa í Havn.

Hon nam eisini við ferðastuðulin. Eftir hennara meting er ferðastuðulin meira ein stuðul til Strandferðsluna, heldur enn tey lesandi og hetta eigur at verða broytt til eitt frikort í staðin.

Hetta ger skipanina munandi reinari, sigur Marita Petersen.

Eilíf Samuelsen, landsstýrismaður í skulamála- málum, tók saman um teir spurningar, sum høvdu verið frammi.

Hann var samdur við hinum politikarunum um, at skipanin skuldi vera so einföld sum gjørligt.

Hann nam eisini við spurningum um at prístalsviðgera stuðulin og segði, at hetta verður ikki brúkt meir og tí heldur ikki fór at verða brúkt í hesum føri.

Hann heldur at upphæddirnar ístaðin skulu viðgerast við jøvnum millumrúmun.

So er bara spurningurin um tað fer at vera so.

Í seinasta umfarinum segði John Rajani, at vóru nógv mikið av pengum í hesum landi, so hevði uppskotið óivað verið betri.

– Men pengar er ein mangulvøra, og tí má veljast.

– Men hetta er so tað uppskotið, sum arbeiðsbólkinurin kom til, og tað kann sjálfandi broyast.

Tann broytingin, sum tey lesandi høvdu verið fegnast um var, um myndugleikarnir kundu útvegað einar 6 mió. krónur afturat. Var tað gjørt, kundu lesandi undir 18 varveitt sín stuðul, meðan stuðulin til lesandi yvir 18 varð hækkaður.